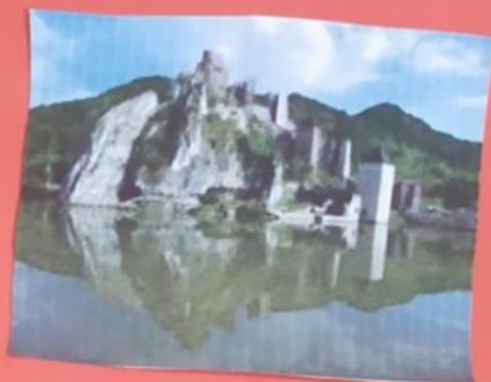

IV₃

ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА СРБИЈЕ

НАЦИОНАЛНИ ПАРК "ТАРА"

Национални парк је подручје које има очуван биљни и животињски свет и нетакнуту природу. У националним парковима је забрањено градити насеља, путеве или фабрике.

Национални парк Тара је основан 13. јула 1981. године.

Неке од биљака Националног парка "Тара" су:

Тива

Срцаста
чопотац

Пречица

Сива
сурчица

У Националном парку "Тара"
расте и позната "Панчићева оморика".

Планина
Тара муча
је биљним
и животињим
светом.

Национални парк
"Тара" налази се
на западу Србије,
на граници са
Босном и Херцеговином

"Видиковац
Бањска
стена" на Тари

На Тари се налази
неколико језера чија
је основна намена
производња електричне
енергије.

Највиши
врх на
Тари је
Козјир
(1.591m)

Неке од животињских
врста на Тари су:

Медвед

Насељава пространа
планинска подручја
обрасла шумом.

Нарасте у дужину до
220cm, а у висину до
130cm. Може да буде
тежак до 300kg. Медвед
је сваштојед. Захтева

истовремено храну и
биљног и животињског
порекала. То је заштићена
врста на планини Тари
иначе би изумро.

Такође на Тари
живе и следеће
животиње:

Дивокоза, лисица, зец, вук, диво
свиња, Сурп орао, Биви соко,
шумска шљунка...

Срна

Станиште ове
прелепе дивљачи
су рудни делови
мешовитих шума
уз широке
ливаче. Срнета

дивљач је веома
адаптивна те се
у неким деловима
може видети и
сасвим близу
насеља. Одрасли
примерци достижу
тежину и до 300kg.

Како би се очувала природа, у Националним парковима, забрањено је:

- Брање, сакупљање и уништавање биљака.
- Узнемичравање, хватања и повређивање животиња.
- Уништавање или узимање јаја животиња.
- Бацање отпадака ван места одређеног за то.
- Ложење ватре ван места одређеног за то.
- Камповање и логоровање на местима која нису за то одређена.

Питања за другаре:

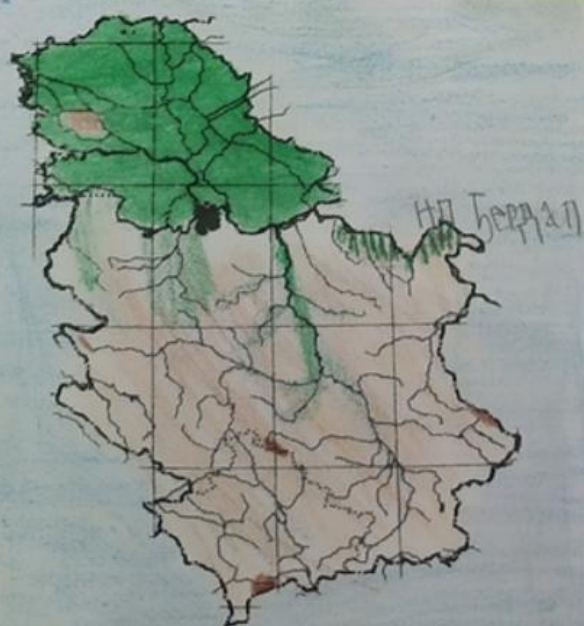
1. У ком делу Србије се налази Тара?
2. Који је највиши врх на Тари и на којој надморској висини се налази?
3. Крајко ко може да буде тешка одрасла срна.
4. Наведи три правила за очување природе.

▲ ▲ Национални парк Ђердап ▲ ▲

Ђердапска клисура

Национални парк је подручје које има очувани биљни и животињски свет и истакнуту природу. У националним парковима је забрањено градити насеља, путеве или (пр) фабрике.

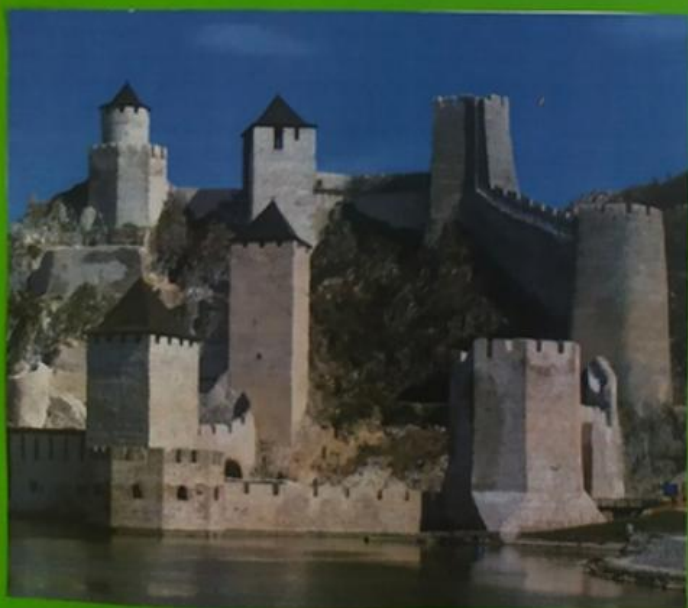

Парк Ђердап налази се у југоисточном делу Европе, а у северисточном делу Србије, на самој граници са Румунијом. Пратећи ток Дунава. Простире се у дужини од 100 km његове десне обале, од Голупца до Караташа код Кладова, где се простиру зоне са различитим режимом заштите објеката природе, споменика културе, флоре и фауне.

Ђердап је проглашен за национални парк
1974. године.

Ђердап се простире на преко 63 000 хектара и поседује биљно
и животињско богатство непроцениве вредности и лепоте. Мирис
Дунава и ветрови свежерају овај предео. Има велики број необич-
них биљних и животињских врста. Овде можете сresti медведа,
риси, вука, сову и помири сати јоргован, златицу напрат и Ђердапски
звончић. Можемо их очувати тако што нећемо ломити гране дрвећа,
нећемо брати цвеће ни бацити смеће, уживаћемо у миру без буке.

Голубачка тврђава се налази на десној
обали Дунава, на самом улазу у
Ђердапску клисуру. Девет масивних
кула до висине 25 метара међусобно
су повезане бедемом и распоређене
тако да бране град како са копна, тако и
са воде. До града се стизало мостом.

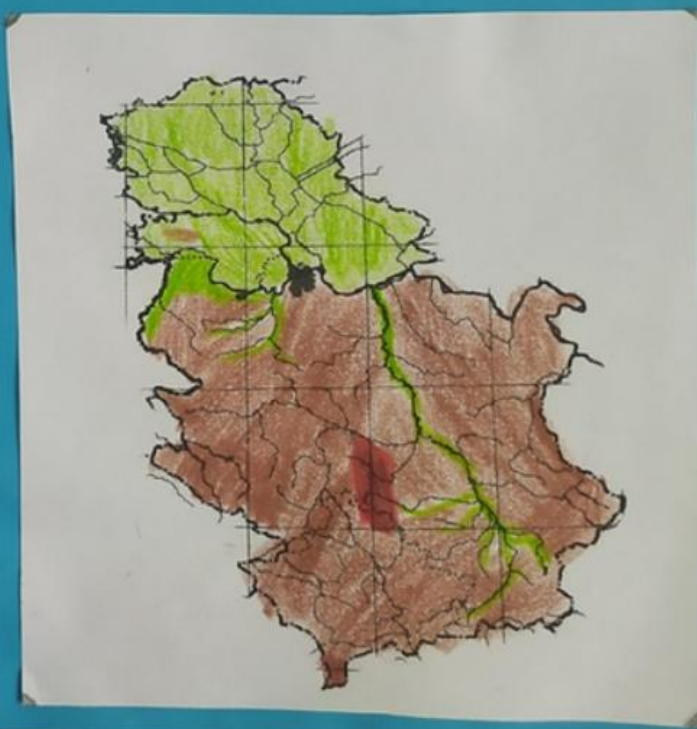
Национални парк Копаоник

Национални парк је подручје које има очуван биљни и животињски свет и нетакнуту природу.

У националним парковима је забрањено градити насеља, путеве или фабрике.

Национални
парк Копаоник
се налази у
Централној
Србији.

Због својих природних
вредности, 1981. године
Копаоник је проглашен
за национални парк.

Природне лепоте националног парка Кopaоник су:

Остаци средњовековног
манастира такозваног
Црквине код Небеских
столица.

Питања:

1. Шта је национални парк?
2. Када је Кopaоник проглашен за национални парк?
3. Како можемо очувати Кopaоник?

На Кopaоникy живе многе
угрожене биљке и животиње
као што су: Панчићева оморика
и рунолист и липа, а од
животиња су: мрки медвед,
вук и срже и срдаци.

Можемо га сачувати тако што нећемо
више саграђивати скијалишта и тако
што нећемо секли шуме на Кopaоникy.

Национални парк „Фрушка гора“

НП

Национални парк служи одмор, рекреацију и заштиту других угрожених животиња и биљака.

Фрушка Гора се налази у Срему аутономној покрајини Војводине.

Фрушка гора је острвски плавинац у Србији, у оквиру који се налази Национални парк.

Највећи део Фрушке горе се налази у северном делу Србије, у Срему, делу аутодне покрајине Војводине,

док мали зачаци у источну Ср Хрватску, у Вуковарску-сријемску жупанију.

Фрушка гора се простире дужином од 78 км и ширином од 12 до 15 км и захвата површину од 255 км². Део Фрушке горе је 1960. г. проглашен националним парком и тиме постала први национални парк у Србији.

Највиши врх је Црвени Чот (539 м).

Нами борци

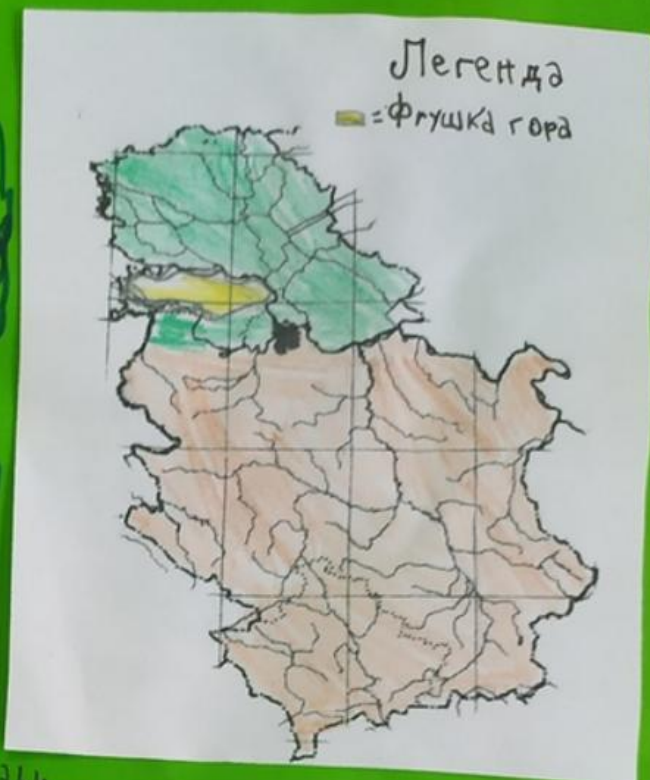
Овај споменик

представља симбол

нагодно ослобођа мачк до-

рбе против фашизма

у другом светском рату.

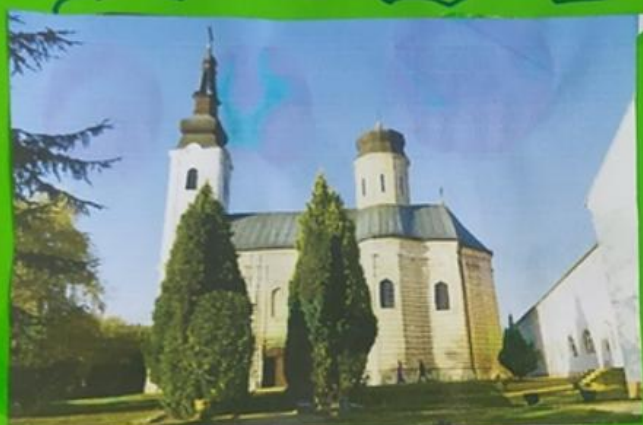
Н

Крушево

Крушево се налази на
падинама Фрушке горе. Окружен је
са све четири стране коначица.
Био је задужбина Бранковића.
Храм је посвећен пресветој
Богородици.

велика речка

Вук

1. Где се налази манастир Крушево?
2. На колико км је дуга Фрушка гора?
3. За шта служи национални
парк?

познат као сиви Вук, има чок и

→ Густо крзно, претежно шарено. Вук
је велика животиња и дивља
хвата велику дивљач.

Мипа

Мипа је мистопало дрво.
Мипа је велико дрво чије
→ стабло достиже стабло
30 м. Старост је некако
стотина година.

КРАЈ!!!

ШАР-ПЛАНИНА

национални парк

Са 147 врста лептира, Шар-планина је најбогатије подручје Европе, а са преко 200 врста птица, Она је стечиште 60% орнито фауне. На најпрегледнијим просторима на Шар планине могу се видети ендемичне и реликтне врсте ситних глодара.

Шар планина је најјужнија планина у Србији.

Шар-планина се налази из одабраних тачки.

биљни свет

Златица
нарцис
љичиан
кзцума
мзсдчх

животњски свет

дивља мачка
видра
куна златица
куна белица
рис
медвед
Андрокота

Значај Шар-планине је то што она представља први музеј глацијалног рељефа под отвореним небом.

Основан је 1986. год.
и површина је 22.808
ха.

Најпознатије језеро од мноштво
њих су Горске очи.

Питања за Другаре:

1. Да ли сте заштитили бар 3 животиње које смо набројали?
2. Који је значај Шар-планине?
3. Када је основан Шар-планине национални парк.

Угрожене врсте:

"Русеница" заштићен је као посебан резерват 1950. год.

"Полино прасе" је резерват који је заштићен 1960. год. као и "Оштрак" и "Голем доп".

Јана Б
Андреа А

ГОЛИЈА

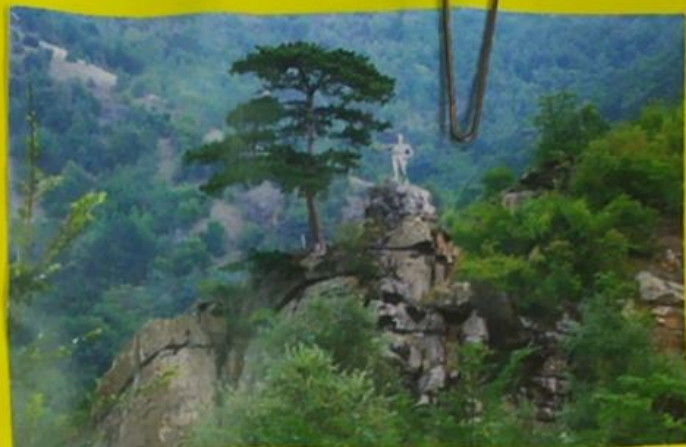
Голџа се сматра најшумовитијом планином Србије, коју красе бројне широколиснате и мешовите шуме са понегде прашумских карактера. Најпространији су: Буква, Сирча, и шуме са планинским јавором.

У оквиру појаса сирчевих шума посебно су значајни очувани тресавски и језерски екосистеми.

Најближи град око Голџе су: Рашка, Нови Пазар и Ивањиница. Парк природе Голџа стављен је под заштиту ради очувања вредности и побољшања: шумских екосистема. Видљиви свет Голџе гради око 1000 година.

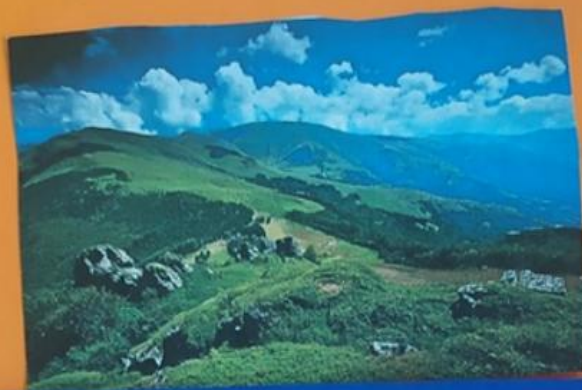

2001. године Голија је проглашена за Парк природе, а Резерват биосфере „Голија Студеница“ под заштитом **UNESKO**.
Највиша тачка Голије је Јанков камен висок 1834 m. Голија је од Београда удаљена око 230 km. Од Новог Сада зичка од Ниша 224 km. Шта посетити у близини Голије: Манастир Студеница, Манастир Градац, Градачка бања, Манастир Сопотани, Село Рудно.

Стара планина

Висина

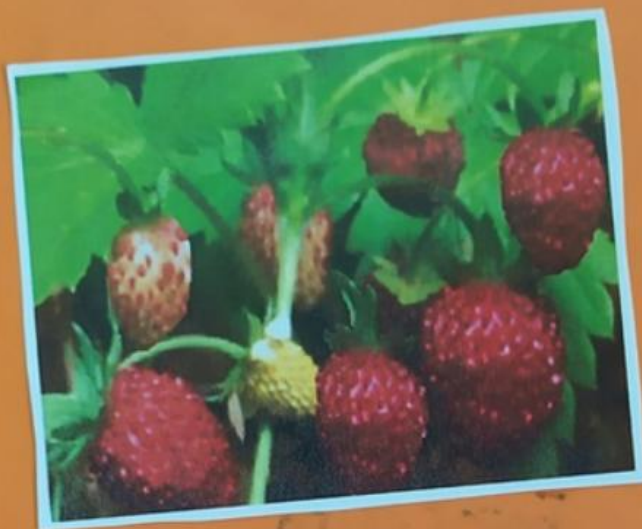
Манастир Светог Јована
Богослова

Клима

Шумско воће се може разматрати са аспекта органске хране, али и са аспекта лековитог биља. Широко подручје које захвата Стара планина има разноврсне биљне заједнице са великим бројем биљних врста, самониклог шумског воћа међу којима се својом учесталости и бројношћу могу издвојити боровница, брусница и малина. Боровница и брусница чешиће су у заједницама са Четинарима, док се малина најчешће среће у буковим шумама.[6]

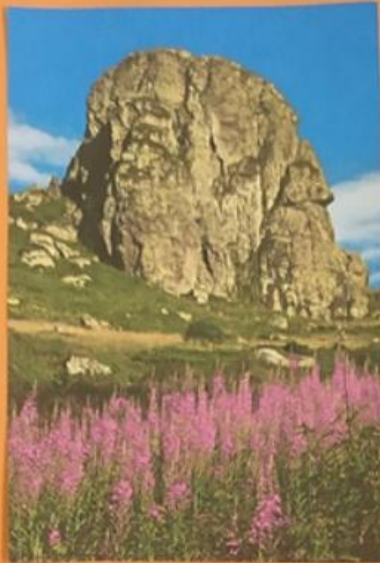
Како сачувати
Стару планину

Белоглави суп

Белоглави суп је врста лешинара средње величине. Висине је од 95-110 цм, има распон крила од 230-265 см. Просечна маса износи између осам и девет килограма, а поједини примерци могу достићи масу и до једанаест килограма.

Основно перје је риђе браон, док су летна пера мрка. Одрасле птице се разликују по томе што имају белу паперјасту крагницу при основи врата, док је код младих она смеђа. Ноге су снажне са тупим канцама које се не савијају. Птица достиже зрелост са 4-5 година.

Стара планина у пролеће и лето

Стара планина зими

Питања

1. Каква је клима Старе Планине?
2. Како можемо да сачувамо стару планину?
3. Како се зове највећи врх Старе Планине?
4. Како се зове манастир који смо наведи?

Парк природе

ЗЛАТИБОР

Златибор на
карти.

Стопића пећина

Златибор је проглашен парком природе
10. октобра 2017. године.

Природне лепоте Парка Златибор
су: Стопића пећина, водопад
Гостиле и прераст у
Добра сељаци. У селу Сирогјино
налази се једини музеј на
отвореном у Србији „Старо
село“.

Подручје Парка Природерстаништа за
укупно 1044 угрожене биљне врсте.
Као значајна шумска подручја
издвајају се Муртеница, Торники
Чавлавци.

Хайдучка Трава

На Златибору се
може наћи велики
број зимзеленог дрвећа
као што су: црни и
бели бор, јела, смрека, а
на мањим висинама храст
буква, бреза...

Мајчина душица

Линцура

Многе од Златиборских биљака имају
лековито дејство. На златиборским
пољима расту Линцура, Кичица, Мајчина
душица, хайдучка трава, Кантарион и бројне
друге.

Од животињских врста које су стално приступне на Златибору имамо вукове, лисице, дивље свиње, срне, зечеве, јазавце, веверице, куње златице, кунебелице, видре и дивље мачке. Птице су такође приступне на Златибору, а број њихових врста је импресиван. Стално присутне су врсте птица певачица, оне су стално под заштитом и не смеју се ловити. Највише припаднице врсте су јаребиче, јаребиче камене арке, претелице, гошубови, фазани и лештарке. Може се пронаћи и орло краш и белоглави сур. Неке врсте су под сталном заштитом и не смеју се ловити.

Лисица

фазани

Златибор је значајан по томе што се у њему налази много манастира, статуе и музеји. Такође се тамо налази и брвнара посвећена Светом Сави.

Златиборске реке Рвањ, Увањ,
Катушиница су богате рибама

Златибор можемо зачувамо
тако што неће мо уништавати
животињске станишта. Нећемо
секасти шуме, и нећемо ловити
животиње.

Питања

1. Која године је настао парк
природе Златибор.

2. Наведи бар 4 животињских врста
које живе на Златибору.

3. Колико укупно има угрожених
биљака на Златибору

РЕЗЕРВАТ „Засавица“

Резерват природе је подручје које је строго заштићено због својих лепота и реткости. У Србији у најпознатије резервате спадају: Увац, Засавица, Делиблатска пешчара и Обедска бара.

Резерват Засавица се простире у северној Мачвини на територијама општине Сремска. Ово је мочварно подручје са поплавним ливадама и шумама површине 1825 хектара.

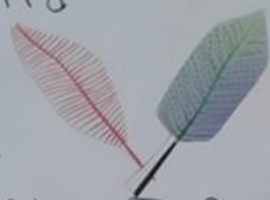
Засавица је за резерват прогла-
шена **1977.** године као природно
добро и категорије од изузетног
значаја.

Станиште је више стотина птица, 2 животиња и
риба. У овом резервату обитава риба умбра, а од 2004.
године и породице даброва, који су уништени пре око стотинак
година у целој држави **2003.** године.

Овај резерват има доста биљака а неке од њих су:
Бели локвањ, водена ступица, рогоз, трска, жути локвањ и па-
јавац.

Амброзија

Засавица има до-
ста знамености али
једна од најпознати-
јих је Царска палата.

Водена сту- пица

Трска

Да би се овај природни
резерват сачувао потре-
бно је да не ловите и
претерано чупате биљке и
животиње, не правите дивље
депоније и не угрожавате
њихова станишта.

ПОНОВИ ТАКО ШТО ЋЕШ ОДГОВОР ВОРИТИ НА ПИТАЊА

1. Шта је Засавица и где се налази?
2. Које године је Засавица проглашена за резерват?
3. Која животињска врста једино живи у Засавици и нигде више у Србији?

а) видре

б) риба умбра

в) даброви

ЛАБУД

ПАЈАВАЦ

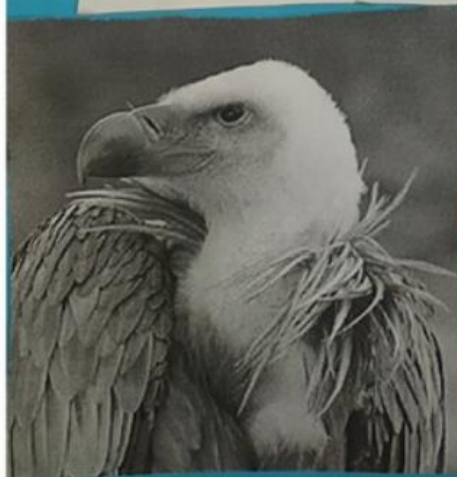
Резерват „Увац“

Резерват „Увац“ се налази на југозападном делу Србије. Уоквиру је Старовлашко-рашке висје. Окружен је планинама Златар, Муртеница, Чемерница, Јавор и Јадовник. Највиша тачка му је висине 1322 метра.

Специјалним резерватом природе је проглашен 1971. године од стране министарства.

Овај резерват краси кањонска долина реке Увац са долинама њених притока. У рељефу доминирају крашки облици који су представљени бројним вртачама, јамама, увалама и пећинама.

Једна од ствари због којих је Резерват Увац проглашен резерватом је белоглави суп. Белоглави суп је врста орла лешинара. Има распон крила од чак до три метра. Искључиво се храни угинулим животињама чиме спречава ширење зараза и на тај начин чини природну рециклажу. Он је угрожена врста.

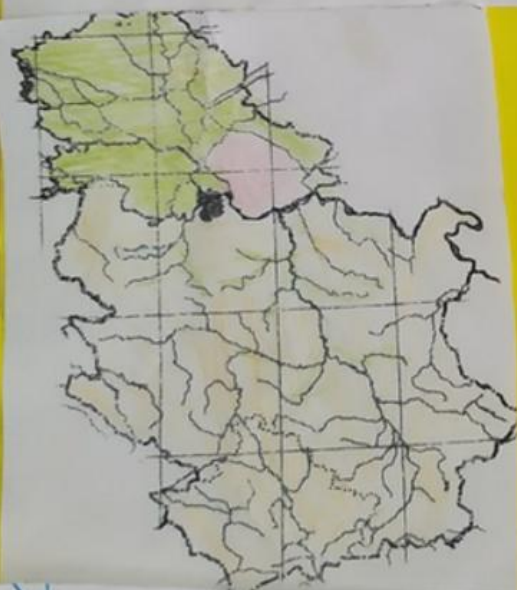
Прављењем хранилишта
смањује се раздаљина
коју белоглави суп прелети
у потрази за храном (око
120 до 150 километара).
На тај начин се смању-
је и могућност тровања
преко узимања отровних
мамаца који су у широкој
примени у Србији. Ста-
лни извор хране утиче
и на задржавање младих
јединки у колонији и при-
влачи несларене пти-
це, тиме се повећава
могућност обнављања
колоније.

РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ ДЕЛИБЛАТСКА ПЕШЧАРА

Делиблатска пешчара налази се на југоисточном делу српске покрајине Војводине, у јужном Банату.

Резерват природе Делиблатска пешчара је проглашен 1977. године ♥

У резервату природе Делиблатска пешчара налази се преко 200 врста птица. Заступљене врсте су: ~~(неки)~~ Банатски соко, орао крстац, орао кликташ. Неке од врста биљака су: бели бор, бреза, јаблан, бела и црна топола. Делиблатска пешчара је станиште великог броја животиња. Овај резерват природе познат је по племенитој дивљачи: јенет, срни, али и по томе што пешчару већ вековима досељава вука.

Делиблатска пешчара настала је током леденог доба од моћних наслага ~~од~~ песка. У савременом времену ветар Кошава обликовао је изражен дински рељеф, чије су надморске висине између 70 и 200 м. Умерено континентална клима, одсуство површинских водотокова и пешчане земљишта

Можемо сачувати овај резерват тако што нећемо сећи и чупати билке, пазићемо на билини и животињски свет и не смећемо бацати смеће у реке и воде.

Загајичка брда су неочекиван предео на северо-источној ободи Делиблатске пешчаре. Лоптасти брегови допадљивог изгледа су древне пешчане дине, делом шумовите а делом прекривене степском вегетацијом, јединствени реликт пра-пејзажа панонске низије.

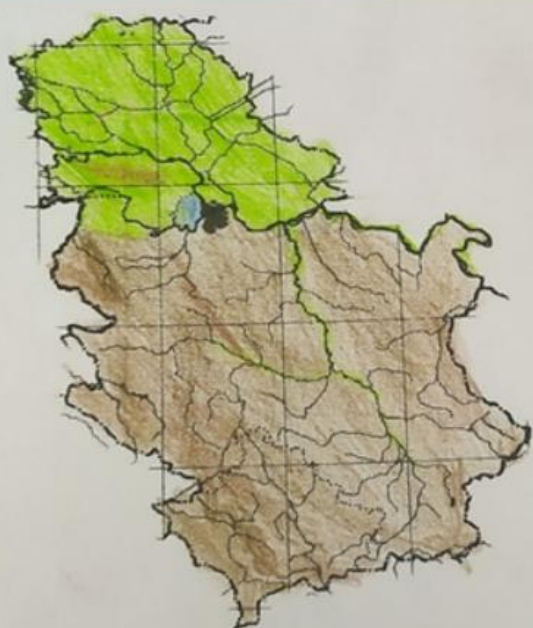
Међу реткостима фауне истичу с в врсте са степских станишта: пустињски мрав, мрављи лав, банитски соко, орао крсташ, степски скок миш, тскудица, слепо куче, степски твор и друге. За неке од њих, Делиблатска пешчара је једино или једно од малобројних преосталих станишта у Србији.

Где се налази Делиблатска пешчара? Капа је Делиблатска пешчара шени? прог?

ОБЕДСКА БАРА

IV 3
ОШ МЛАДОСТ.
♥

Обедска бара налази се на југоисточном Срему између насеља Купиново, Обрех, Грабовци и реке Саве свега чак и западо од Београда.

Најбољи је за одмор.

Најближи већи грађему је Шабац.

Налази се на 1991па.

Љепи ЦВРКУТИ ПТИЦА.

Уже подручје Обедске баре чини корито такозвано Потковица и виши део терена купинске греде. Такозвано "Копито" означена као део светске културе баштине 28. марта 1977. године.

Урош Ранковић и Јован Радван

При високом водостају реке Саве, Обедска Бара је повезана са њом кањонима: Вок, Ревеница и Брањ, док током ниских водостаја Саве, вода отиче каналом Вок. Већина окана и Бара пресуши у време сушних година и при крају лета.

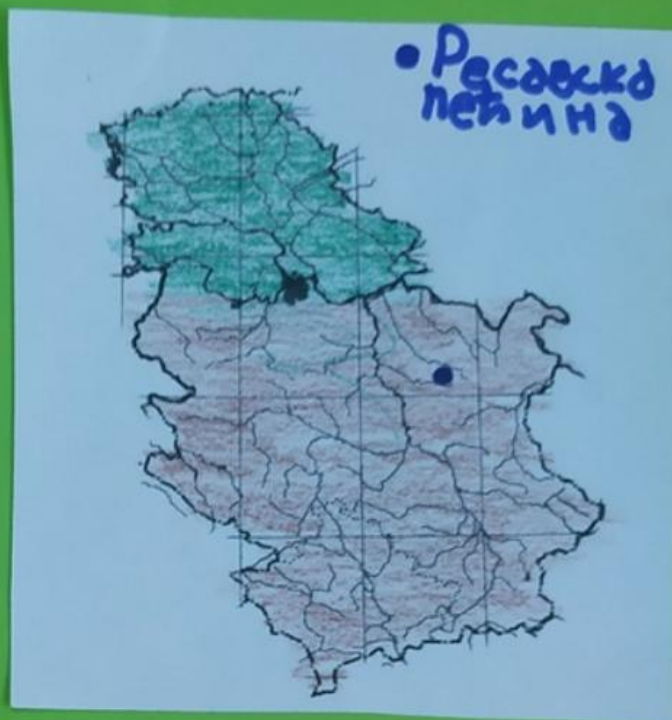
Питања

1. Колико је километара има од Обедске Баре до Београда?
2. Који је најближи велики град који се налази код Обедске Баре?
3. Где се налази Обедска Бара и код којих насеља?

ХВАЛА

Ресавска пећина

Ресавска пећина је заштићени споменик природе и сврстава се у заштићено подручје прве категорије. Налази се у Централној Србији, на 20km од Деспотовца у Кречњем брду Бабина глава.

Најнижа тачка до које долазе посетиоци налази се на 405m надморске висине. Посета пећини траје око 40min, а могуће је у периоду од 1. априла до 31. октобра (846.304), а у периоду од 1. новембра до 31. марта (10.454) посете се заказују. Кроз пећину посетиоци се крећу спиралном бетонском стазом, која пролази кроз различите дворане на два нивоа (горња и доња галерија). По отварању пећина је имала и преко 200 000 посетилаца годишње. Ресавска пећина је дуга 4,5km. Дужина пећине је 4.500m, од чега је истражено до 2.850m, а део за туристе је дуг око 800m.

За пећину су знали само чобани који су се склањали од невремена са стадима оваца. Један од чобана је открива **1962.** године са евилајначким планинарима. Њен изворни назив је био Дивљаковачка пећина по крашком пољу у коме се налази. Детаљно су је испитали новосадски спелеолози, на челу са др. Јованом Петровићем. Радови на уређењу Пећине су трајали 10 година. Пећина је званично отворена за посетиоце **22. априла 1972 год.** Представља једну од најстарије испитаних пећина, стара је око **80 милиона** година, док најстарији накит има **45 милиона** година. Од престонице Београда, удаљена је **152 км.**

Питања:

1. Шта је Ресавска пећина?
2. Која је најнижа тачка до које долазе посетиоци?
3. Колико углавном траје посета пећине?
4. Колика је дужина пећине, колико је истражено и колико посетиоци могу да леко да иду?

Феномен Ђавоља Варош

Ђавоља Варош је природни феномен. Она је скуп земљаних кула на чијим врховима се налази камења капа, таквих кула има 200.

Ђавоља Варош се налази на југу Србије, близу града Куршумиј и поред Пролет и Луковске Бање. Налази се на планини Радак.

Ђавоља Варош је сврстана у седам српских чуда. Камени стубови су настали деловањем Ерозија на земљиште састављеног од растреситог, али чврстог материјала на коме се налази камење веома величине.

Питања

1. Где, поред које бање и на којој ^{планини} се налази се **Ђ.В.**?
2. Колико камених стубова има **Ђ.В.**?
3. Како је настала **Ђ.В.**?

Автори:

Национални парк "Тара"

(Анна Булут и Јана Шошић)

Резерват природе "Засавица"

(Мрена Станитић и Катарина Кикерец)

Национални парк "Шар-планина"

(Андреа Ускоковић и Маша Мркаш)

Национални парк "Бердас"

(Филип Начковић и Ђорђе Милојековић)

Резерват природе "Делиблатска пешчара"

(Мартина Кокотовић и Софија Кнежевић)

Споменик природе "Бавоља варош"

(Виктор Гавран и Ђорђе Девић)

Споменик природе "Ресавска пећина"

(Лука Драгомановић и Реља Торовић)

Национални парк "Фрушка гора"

(Борис Чикирић и Војин Веселиновић)

Резерват природе "Ћвац"

(Матеја Бодирога и Андреј Рачуница)

Резерват природе „Обедска бара“
(Урош Ранковић и Јован Радовановић)

Парк природе „Стара планина“
(Михаило Милинковић и Андрија Радоња)

Национални парк „Кopaоник“
(Ванџа Станковић и Луна Булатовић)

Парк природе „Златибор“
(Милица Николитић и Сара Мирјанитић)

Парк природе „Гочија“
(Јана Булатовић и Андреа Абџак)